

Η απλή πρόταση (η δομή της πρότασης)

Μια ομάδα που μας δίνει ένα ολοκληρωμένο νόημα λέγεται πρόταση.

π.χ. Το μωρό κοιμάται.

Ο σκύλος λέρωσε το αυτοκίνητο.

Το δωμάτιο μου είναι μικρό.

Μια απλή πρόταση έχει Υποκείμενο, Ρήμα και Αντικείμενο.

Υποκείμενο

Το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα που κάνει ή παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση λέγεται υποκείμενο. Για να βρούμε το υποκείμενο, κάνουμε την ερώτηση «ποιος;».

π.χ. Ο πατέρας δουλεύει.

ποιος δουλεύει; - ο πατέρας

Η τηλεόραση χάλασε.

ποιος χάλασε; - η τηλεόραση

Το υποκείμενο βρίσκεται πάντα στην ονομαστική πτώση.

Ρήμα

Η λέξη που φανερώνει τι κάνει, τι παθαίνει ή σε ποια κατάσταση βρίσκεται το υποκείμενο λέγεται ρήμα. Για να βρούμε το ρήμα, κάνουμε την ερώτηση «τι κάνει;».

π.χ. Ο Σωτήρης διαβάζει.

τι κάνει ο Σωτήρης; - διαβάζει

Το μωρό κλαίει.

τι κάνει το μωρό; - κλαίει

Αντικείμενο

Η λέξη που μας δείχνει που πηγαίνει η ενέργεια του υποκειμένου λέγεται αντικείμενο. Για να βρούμε το αντικείμενο κάνουμε την ερώτηση «τι;».

π.χ. Ο Λεωνίδας λύνει τις ασκήσεις του.
τι λύνει ο Λεωνίδας; - τις ασκήσεις του

Ο κηπουρός κλαδεύει τα λουλούδια.
τι κλαδεύει ο κηπουρός; - τα λουλούδια.

Το αντικείμενο βρίσκεται συνήθως σε πτώση αιτιατική, αλλά καμιά φορά και σε γενική.

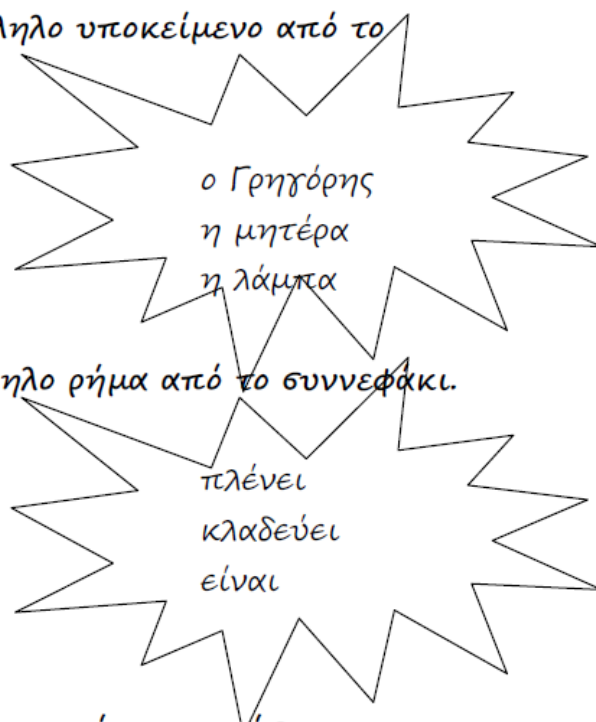
π.χ. Ο Νίκος μοιάζει του πατέρα του.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσεις τα κενά με το κατάλληλο υποκείμενο από το συννεφάκι.

- α) Η μητέρα..... μαγειρεύει.
β) Ο Γρηγόρης..... είναι πολύ γρήγορος.
γ) Η λάμπα..... κάηκε.

2. Να συμπληρώσεις τα κενά με το κατάλληλο ρήμα από το συννεφάκι.

- α) Ο Γεωργός..... κλαδεύει τις ελιές.
β) Ο σκύλος..... είναι ζωηρός.
γ) Η Βάλια..... πλένει τα χέρια της.

3. Να υπογραμμίσεις το αντικείμενο στις παρακάτω προτάσεις.

- α) Η δασκάλα διδάσκει μουσική.
β) Ο Νίκος τρώει ψάρια.
γ) Ο δυνατός αέρας προκάλεσε καταστροφές.
δ) Η Αμαλία είπε φέματα.

4. Να σχηματίσεις προτάσεις βάζοντας τις λέξεις στη σωστή σειρά.

- α) είναι, ο, καλός, σήμερα, καιρός
Σήμερα ο καιρός είναι καλός.
.....
β) γεμάτος, είναι, κήπος, ο, τριανταφυλλιές
Ο κήπος είναι γεμάτος τριανταφυλλιές.
.....